REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorî nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurî:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nax. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărî mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francî.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banî. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 243. Braşov, Joi 2 (15) Noemvrie. 1900.

Ce voiesce d-l Koerber?

După enunciaţiunile ministrului preşedinte Koerber, făcute cu ocasiunea congresului industriaşilor, se lăţise părerea, că guvernul s'a apropiat de vederile partidelor germane în ce privesce modul de procedere faţă cu viitorul parlament central. Acuma însě se vede, că numai fórte puţin au putut sě liniştéscă espunerile ministrului preşedinte pe Germanî, pe când pe toţî ceilalţî i-au nemulţumit.

Tocmai acum se ţin întrunirî electorale în Viena. O astfel de întrunire au avut alaltăerî şi alegětorii de partida progresistă germană din primul arondisment al capitalei. Cu ocasiunea acésta unul din conducětorii cei mai vechî ai acestei partide, cea mai numěrósă şi puternică între partidele germane, şî-a espus vederile asupra situaţiunei.

Acest vechiŭ parlamentar, Dr. Iosef Kopp, a accentuat în deosebî, că Germanii progresiştî nu pot adî încă sě ia o posiţiă definitivă faţă cu guvernul Koerber din simpla causă, că nu sciu ce voesce acest guvern.

Astădî, dise el, aprópe tot ce se esprimă prin conceptul „Austria“ e pus în cestiune, afară numai de purtătorul corónei şi de armată. Tóte celelalte se clatină. Monarchul ca şi guvernul de adî voesc fără 'ndoială sě susţină constituţia, acésta însě nu e destul, căcî constituţia trebue sě fiă înrăděcinată în poporaţiune. A avut dreptate ministru-preşedinte când a dis la congresul industriaşilor, că constituţia devine indiferentă în ochii poporaţiunei, décă parlamentul e neactiv. Poporul judecă constituţia după fructele ei. Badeni cu ordonanţele lui de limbă a impins poporaţiunea germană trezvie, seriósă şi moderată în taběra lui Schönerer şi Wolf. Deputaţii acesteia, stând sub presiunea alegětorilor lor, au trebuit sě-şî ia refugiu la obstrucţiune. Recunósce, că este periculósă obstrucţiunea, dér este justificată când dreptul poporului se calcă cu forţa brutală.

Vorbind despre atitudinea partidei germane progresiste faţă cu guvernul, Dr. Kopp dise: „Ministru-preşedinte ni-a spus la congresul industriaşilor, că de partida lui se ţin toţî aceia, carî voesc ceea-ce voesce el. Dér ce voesce el? Acésta n'o póte spune nimenî. Guvernul trebue sě se pronunţe clar şi limpede faţă cu pretensiunile din taběra clericală şi slavă, şi décă nu o va face, atuncî merită deplina nóstră neîncredere.“

Din aceste constatărî ale conducětorului progresist se vede lămurit, că încă şi adî Germanii sunt fórte neliniştiţî şi nedumeriţî în ce privesce atitudinea guvernului şi că se tem, ca nu cumva politica lui sě aibă resultate, carî sě favoriseze mai mult nisuinţele federaliştilor, decât ale centraliştilor.

Când va eşi odată Austria din acéstă situaţiune neclară şi nesigură? Până atuncî de sigur că nu, până când însu-şî guvernul nu va păşi înainte c'un program clar şi hotărît, care sě aibă în vedere binele general.

Desider Szilagyi — ministru de interne? „Magyarorszag“ spune, că prin culoarele camerei deputaţilor s'a rěspândit erî scirea, că acum sunt înlăturate tóte piedecile şi greutăţile, ce steteau în calea numirii lui Desider *Silagyi* ca ministru de interne. Numirea lui în acest post se va publica încurênd. — Scim, că Szilagyi nu prea era *persona grata* la curte. Discursurile, ce le-a ţinut cu ocasiunea desbaterii asupra declaraţiunii moştenitorului de tron şi despre carî — după foile unguresci — însuşî Majestatea Sa s'a pronunţat favorabil, îi vor fi oblit, póte, din nou calea la fotoliul ministerial.

Procesul asasinilor bulgarî.

Bucuresci, 31 Octomvrie v.

Incă înainte de amiadî sala tribunalului Ilfov, în care se judecă procesul asasinilor bulgarî, era plină de un numěros public. Numai cei cu bilete pot întra în sală. La masa cea lungă verde din mijlocul salei au fost invitaţî de către d-nii procurorî sě ia loc representanţii pressei. Afară de pressa română sunt de faţă corespondenţii diarelor „Figaro“ şi „Journal des Débats“, al diarelor „Berliner Lokalanzeiger“, „Tribuna“ din Roma, „Corrierre della sera“ din Milan, „N. Fr. Presse“, „Pester Lloyd“, „La Bulgarie“ din Sofia, „Akropolis“ din Atena şi altele.

Sunt reservate locurî şi pentru corpul diplomatic. Am remarcat aicî pe agentul diplomatic bulgar din Bucurescî Teodoroff, apoi pe Şivaceff fost president al tribunalului din Sofia şi adî consilier la Curtea de apel din Rusciuc. şi pe vice-preşedintele tribunalului din Sofia Zaneff.

Aceştia doi din urmă, mi-se spune, au fost trimişî anume de guvernul bulgar, ca sě asiste la proces şi sě-i raporteze. Şivaceff, pe când era încă preşedintele tribunalului din Sofia, a pus în libertate pe Cialicoff, asasinul Românului Cradja. Indată după acéstă faptă a fost înaintat la curtea de apel din Rusciuc.

Şedinţa s'a deschis la óra 12 ½. Preşedinte: d-l D. *Giuvaru*; asesorî: d-nii *Vlasto* şi *Cudalbu*; representanţii ministeriului public: d-nii *Ciocârdia* procuror general şi Emil *Miclescu* prim-procuror; grefier: d-l *Sachelarie*; interpret: Lazăr *Duman* interpret la agenţia bulgară din Bucurescî.

Preşedintele ordonă sě fiă introduşî acusaţii în sală. O viuă mişcare se produce în public la intrarea celor 9 acusaţî. Etă acusaţii cu apěrătorii lor:

Boicu Ilieff, apărat de d-l advocat Butoianu; *Nic. Miteff*, apărat de d-l advocat Sipsomo; *Mitu Stoiceff*, apărat de d-l advocat Const. Lahovary; *Chr. Carambuloff*, apărat de d-l advocat Mircea Poenaru-Bordea; *Al. Trifanoff*, apărat de d-nii advocaţî Mihail Valerian şi Victor Fotescu; *Stoian Dumitroff*, apărat de d-l advocat Al. Brăescu, *Spiru Alexoff* apěrat de d-l advocat Camil Dumitrescu; *Achim Peteff*, apărat de d-l advocat Teodor Vanghele; *N. Bogdanoff*, dis şi Hagiu apărat de d-l advocat Nicolae Durma.

La spatele fiă-cărui din acusaţî e postat câte-un gendarm.

Preşedintele invită pe grefier sě dea cetire listei juraţilor.

După-ce interpretul depune jurămêntul, preşedintele ia starea civilă a fiăcărui acusat. Când ajunge rêndul la Stoian *Dumitroff* asasinul lui Stefan Mihăileanu, el spune, că este Bulgar din Macedonia, născut în Scopia în etate de 19 anî, de profesiune croitor, domiciliat în Bucurescî, Strada Bolintineanu. Preşedintele spune, că se află în posesiunea actului de nascere a lui Dumitroff ce i-a fost trimis de consulatul turcesc prin ministeriul român de esterne. Acest act arată, că Dumitroff e de 22 anî, că prin urmare e major, ér nu minor cum susţine el. Acusatul cere actul sě-l vadă şi după-ce îl vede dice, că vine dela autorităţile turcescî, şi că-l contestéză, căcî el n'a fost botezat într'o moschee, ci într'o biserică ortodoxă.

Şedinţa se suspendă pe câte-va minute. La redeschidere se constitue curtea cu juraţî. Prin sórte sunt desemnaţî *juraţî* următorii d-nii: Victor Babeş, I. Mănescu, Vasile Assan, D. Roşu, D. Matac, Sc. Ottnescu, N. Vlădescu, I. Carcaleţeanu, Ştefan Sihleanu, Const. Chiru şi A. F. Robescu;

juraţî suplementarî: d-nii D. I. Movilean şi Petre Gârboviceanu.

Juraţii depun jurămêntul. Preşedintele arată acusaţilor pentru-ce sunt daţî în judecată. Cei dintâiŭ patru: pentru omorul sěvîrşit în nóptea de 24 Ianuarie 1900 asupra lui Fitowski; al cincelea Trifanoff ca complice moral al acestui omor. Stoian Dumitroff pentru omorul lui Stefan Mihăileanu, ér Spiru Alexoff şi Peteff ca autorî moralî ai acestui omor. In fine Bogdanoff pentru complotul dis contra persónei Regelui Carol.

Urméză apelul nominal al părţii civile şi al martorilor. Partea civilă e representată de d-na věduvă Mihăileanu asistată

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Fântâna cu găletă.

Traducere din l. germană, de Victor V. *Popescu.*

(Urmare.)

Cu plăcere inspiram aerul aromat al munţilor şi eram cu totul frapat sosind în idilica vale Ettal. Surugiul meu îmî recomanda sě esaminez imposanta biserică a mănăstireî de odinióră. Eu urmai acestui consiliu şi în adevěr num-î părù deloc rěu. Inaintea bisericeî staţionau mai mult de douě-spre-dece trăsurî, ai căror călětorî se opriseră aci, ca sě privéscă renumita orgă, ornamentele artistice ale bisericei, altarul şi alte opere de artă.

D'abia intrasem în interiorul bisericeî, când zăriî pălăria galbenă-auriă apropiindu-se spre mine. Am rěmas înmărmurit, nu într'atâta la privirea drăgălaşei Francese, cât la aceea a asociatoruluî eî, care cu degetul ridicat îî atrăgea atenţiunea asupra frescelor de pe boltiturî. Nu era altă persónă decât bărbatul îmbrăcat în mantaua cea lungă de voiagiŭ, care îmî împedecase calea în Oberau. In urma lor venea micul Anatole, condus de bunică-sa. Fiind fórte încurcat de descoperirea făcută, ei trecură pe lângă mine.

Afară vědiuĭ familia urcându-se în trăsura, care îî aştepta. Cele douě dame ocupară locurile de dinapoî, ér domnul cu mantaua cea lungă şi cu copilul ocupară pe cele din faţa lor. Ademenitórea mamă netedi pěrul creţ al mititelului, zimbind — Dómne! ce zîmbire ceréscă mişcătóre! După aceea trăsura lor se perdù printre celelalte trăsurî, lăsând în urmă-i un nor de praf, care ispitea sě opréscă în curs pe slăbănogul cal, ce cu mai mare ostenélă, decât succes, se silea sě-i urmeze. Maliţiósa sórte mi-a răpit din nou pe fraţuzóica, — astădî deja pentru a treia-óră.

Dér acum cel puţin mi-s'a dat ocasiune de a-mî urma combinaţiunile mai abundent. Soţul acestei dame era va sě dică colonel, precum îl agrăise cunoscutul sěu în Oberau. Acésta aşî fi aflat'o şi singur în orî-ce cas; căcî aceea, că Francesul era militar, îl trăda şi aparenţa sa marţială. Păcat numai de tîněra damă, care era legată de un bărbat bětrînicios! Acum credeam, că pot sě mî explic trăsăturile suferinde de pe faţa îngeréscă a tinerei femeî vrednice de compătimit. Sěrmană femee! Aşa de tîněră, aşa de frumósă, — şi sě fiî legată de un bětrân, care nu te póte înţelege. Décă nu ai afla mângăere, fiind mama unui copil iubit, ar trebui sě desperezî séu ar trebui sě pieî ca multe sute de sóţe de suferinţă din oraşul těu natal!

Şi în mijlocul acestor observaţiunî moleşitóre, am cercat sě-mî şterg din minte privirea cu care mě atinsese la pórta bisericei, când a trecut pe lângă mine. Ce se afla în acéstă privire! O durere mută, lipsă de speranţă, póte şi o rugare timidă séu o mulţumită ferbinte pentru compătimirea, care trebue s'o fi cetit din ochii mei.

Ca în vis îmî trecù timpul şi mai curênd de cum aşî fi credut zăcea înainte-mî Oberammergau, pentru relaţiunile dela ţéră cu case fórte marî, impodobite cu fresce. Eu mî-am căutat cuartirul, ce-l închiriasem încă dinainte, anume pentru jocul de pasiune, dér din nefericire stăpânul speculativ închiriase de mult unui alt domn odaia mea; şi în loc sě aflu, precum speram, o primire amicabilă, a trebuit sě mai îndur şi grobianităţî de la stăpânul casei, care se părea a fi fórte iritat, căcî îmî dise: „aţî sosit prea târdiu“, aşa că am preferat sě-mî întorc paşii în altă parte.

Căutând mult în cóce şi 'n colo, am aflat în fine o locuinţă liberă, cu care avui noroc; ea era situată în partea de jos a unei case ţěrănescî, cu un etagiu, lângă rîuleţul Ammer, care curgea prin mijlocul satului. Feréstra odăii mele era către grădină, o grădină umbrósă, şi fórte frumósă, cu diferiţî pomî roditorî.

După-ce mî-am aranjat odaia, am plecat sě cercetez posiţia satului şi împrejurimea.

In vestibul am întêlnit mai mulţî străinî, carî sigur locuiau tot sub acest acoperemênt. Tocmai când treceam pe lângă scara, ce conducea în etagiŭ, am fost suprins audênd o voce prea cunoscută. Era óre posibil? Mě 'nşela óre fantasia mea, séu în adevěr era o întêmplare curiósă? Audiî paşî în urmă-mî şi în acel moment trecù şi familia colonelului frances pe dinainte-mî. Ninon—căcî aşa o numise adî diminéţă către străin, — mergea în urma bărbatului ei şi înaintea copilului prin vestibulul cel în-

de d-nii advocaţi Petre Grădişteanu, Cernescu şi Policrat. Martorii sunt în număr de şése şi se află toţi presenţi.

Preşedintele adresându-se procurorului general cere sĕ arate Curţii probele despre vinovăţia acusaţilor. D-l Ciocârdia, procuror general, rĕspunde, că dovedile sunt cuprinse în actul de acusare şi în raportul camerei de punere sub acusare.

La învitarea preşedintelui grefierul dă cetire acestor acte, după care şedinţa se suspendă.

La mormêntul lui Stef. Moldovan.

Acéstă cuvêntare funebrală rostită în 6 Noemvrie 1900 la grópa repausatului preposit capitular

Stefan Moldovan

cu sinceră condolenţă o închină Ilustrei familii a veneratului defunct oratorul

Coriolan Brediceanu.

Adênc întristată familie!
Jalnicĭ ascultătorĭ!

Şi noi Românii de carte, membrii ai mai multor reuniunĭ culturale române, am petrecut acest cosciug — ca sĕ dăm cu profundă reverinţă şi recunoscinţă tributul meritului adevĕrat.

Binemeritat pentru naţiune e, cela ce lucră şi jertfesce pentru întărirea şi progresul ei.

Viaţă de aprópe un secol e viaţa prepositului *Stefan Moldovan*, ce apune adĭ în mormênt.

Un secol de renascere şi de deşteptare — dér şi de lupte grele, — un secol de înaintare şi consciinţă naţională, dér şi plin de amar şi suferinţe, a fost secolul al XIX, pentru naţiunea română.

Lucru, luptă, jertfă, abnegaţiune şi perseveranţă a pretins acest secol dela fiiĭ naţiunei, dér a şi născut acest secol şi au trăit în el bărbaţĭ muncitorĭ, resoluţĭ, devotaţĭ, marinimoşĭ, intrepidĭ, carĭ au dat piept cu furtunele şi au paralisat periculele ameninţătóre, ăstmod salvând naia naţiunei.

Petru Maior, Şincai, Bărnuţ, Mureşianu, Iancu, Şuluţ, Dobra, Gojdu, Bariţ, Şaguna sunt figurile măiestóse din secolul al XIX-lea, bărbaţĭ, deşi de diferite confesiunĭ, dér unde interesul culturei naţionale se ivea, şi când esistenţa naţională îi chiema — umĕr la umĕr erau şi la lucru, şi la luptă, şi la jertfă.

Din acésta devisă de viaţă a antaluptătorilor Românĭ a supt Stefan Moldovan ideile şi convingerile sale şi din virtuţile şi înţelepciunea acestor bărbaţĭ s'a format caracterul sĕu curat ca cristalul; aceştia l'au învĕţat şi pe el a munci cu modestiă şi perseveranţă la întărirea şi progresul naţiunei sale.

Primul episcop al Lugoşului, neuitatul Alexandru Dobra, care la întronisarea sa a dis: „Ne-am reîntors la mama Roma, „ca dela sînul ei de-adreptul sĕ sugem iubirea naţiunei şi puterea credinţei“. — Alexandru Dobra, când sub acest simbol a adunat în jurul scaunului sĕu bărbaţĭ de asemenea înaltă cugetare — ca Aron, Nagy, Kiss, Pap Gavrilă, — Episcopul Dobra şi în repausatul St. Moldovan a aflat virtuţile recerute, ca sĕ l facă sfetnicul sĕu.

Toţĭ aceştia şi cu dênşii St. Moldovan au fost modele de caractere naţionale.

Nu-i de timp, niciĭ de ómenĭ a descrie activitatea rodnică şi afirmarea plină de demnitate naţională — a acestor bărbaţĭ, ci mĕ mulţumesc numai cu o simplă caracterisare.

Pe toţĭ i-a caracterisat iubirea de neam şi desinteresarea — şi iubitul repausat Stefan Moldovan:

ambiţiunĭ vane nu a avut;
de frică nu a sciut;
persecuţiunile nu l'au înfrânt.

Votul sĕu l'a dat conscienţios şi totdéuna pentru principiile cele mai folositóre naţiunei; din avutul sĕu cinstit a ajutat tot ce a servit pentru progresul cultural naţional, ba chiar la întemeierea celui mai de frunte focular cultural al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ şi la întemeierea „Reuniunei de lectură“ din loc, numele repausatului Stefan Moldovan e între cei dintâi întemeiatorĭ.

Aşa prepositul St. Moldovan curat Român s'a născut, curat Român a trăit, curat Român a murit, nu numai după nume, ci şi ca caracter venerat, adorat, binecuvêntat de convingerea generală neîmpărţită a tuturor Românilor.

In grópa sa deschisă străbată binecuvêntarea nóstră:

„Binemeritat eştĭ adoratorul nostru pentru naţiune, căcĭ ai lucrat şi ai jertfit pentru prosperarea ei!“

Şi la glasul nostru de binecuvêntare rĕsună din vĕzduch cuvinte de chiemare!

Audiţĭ!
Vino Stefan Moldovane!
Sentinelă bravă!
Păzitoriule credincios!
Luptătorule neînfrânt!
Vino în ceriurĭ la fericirea de vecĭ!

E glasul Tatălui ceresc. — Sufletul lui nobil se înalţă, se înalţă în cer.

Sufletul lui apropiindu-se de scaunul Tatăluĭ ceresc vede pe contimporanii sĕi, bărbaţĭ binemeritaţĭ ai naţiunei, aşteptându-l între rugăciunĭ în jurul tronului divin — ajuns în faţa Domnului Dumnedeu îl binecuvêntă.

Sufletul lui Stefan Moldovan fermecat de fericirea deschisă cu însuşirile, carĭ îl caracterisau în viaţă, bun, blând, drept, înţelept şi peste tóte acestea modest, cade în genunchĭ înaintea Părintelui tuturor şi cu duiósă voce suspină:

„Mulţumesc Ţie Dómne, îndurarea Ta „nu m'a părăsit nicĭ când şi nicĭ acum! „Mulţumesc Ţie! Ertă şi ascultă, bunule Părinte, rugarea mea cea dintâiŭ ce o aştern înaintea Ta! Părinte atotputernice! „Amărîtă şi nĕcăjită lăsat-o-am. Te rog! „Scapă-o de duşmanĭ! Scutesce-o de rĕu! „Fie-ţĭ milă de ea, de naţia mea ro„mână!“ Amin!

Papa şi dojana archiepiscopului Stadler. Din *Agram* se anunţă, că „Narodni Listi“ primesce dela corespondentul sĕu din Roma următórele informaţiunĭ despre audienţa archiepiscopului *Stadler* la Papa:

Papa a dis, că scie bine, ce greutăţĭ se pun înaintea archiepiscopului în propovĕduirea liberă a credinţei şi că piedecile acestea derivă tocmai dela aceia, carĭ în virtutea convenţiunilor esistente ar trebui sĕ sprijinéscă biserica. Papa a provocat pe Stadler sĕ-i facă cunoscută causa dojanei, ce a primit'o şi şĭ-a esprimat regretele, că eá n'a fost mai înainte comunicată St. Scaun, după cum prescriu legile bisericescĭ puterilor catolice. Aceste puterĭ nu pot sĕ dojenéscă pe un archipăstor, decât décă dojana *a fost mai înainte comunicată Romei* spre aprobare.

Posta şi numele maghiare ale localităţilor. Veţĭ întreba, décă o reuniune şcolară are ceva comun cu posta? Aşa se vede, că în ţéra oblăduirii şovinismului maghiar are, căcĭ altfel nu s'ar fi putut întêmpla, ca „*Reuniunea regnicolară şcolară maghiară*“ sĕ provóce pe ministru de comerciŭ Hegedüs a dispune, ca poşta şi telegraful „maghiar“ (ce nu-i „maghiar?“) sĕ nu trimită la locul destinaţiei lor decât scrisorile, pachetele şi telegramele pe a căror adresă numele localităţiĭ, unde are sĕ fiă trimise, vor fi indicate cu *numele oficial maghiar.*

La cererea acésta archişovinistă ministru Hegedüs a rĕspuns, că poşta şi telegraful folosesce numai numele maghiare ale localităţilor pe scrisorile oficiale, şi astfel şi strĕinătatea, venind în contact cu posta maghiară, încă folosesce numirile acestea. Epistolele libere de porto nu sunt îmânate, decât avênd numirĭ maghiare de localităţĭ. Nu numai în catalogul de nume pentru folosirea în interiorul ţĕrii, ci şi în acela pentru strĕinătate, nu sunt decât nume maghiare de localităţĭ şi publicul a fost făcut atent sĕ se foloséscă de aceste nume, căcĭ la cas contrar posta nu rĕspunde pentru întârdierĭ şi încurcăturĭ. Mai mult, decât atât, nu póte face ministrul, fiind-că trebue sĕ ţină sémă de convenţiile internaţionale. Postele din strĕinătate sunt datóre a înmâna scrisorile adresate la „Bécs“, „Lipcse“ etc., tocmai precum posta maghiară e datóre a îmâna scrisorĭ din strĕinătate, carĭ vin pe adrese strĕine.

Rĕspunsul ministrului de sigur nu va mulţămi pe şoviniştĭ, carĭ sunt atât de tîmpiţĭ sĕ nu vadă, că berlinesul de pildă nu scie ce-i „Nagy-Szeben“, „Szászváros“ etc., ci scrie Hermanstadt, Broos etc. D-l Hegedüs însĕ ar fi făcut mult mai bine, décă în loc de a sta de vorbă cu cei dela amintita reuniune şcolară maghiară, li-ar fi rĕspuns sĕ-şĭ vadă mai bine de bocóvnă şi în loc de a face şovinism descreerat, mai bine ar învĕţa puţină geografiă orĭ vr'o limbă strĕină, de care chiar în Ungaria ar avé mai mare folos, decât de a-şĭ frămênta creerii cu maghiarisarea.

SCIRILE DILEI.

— 1 (14) Noemvrie.

Fabricanţii de vinurĭ artificiale. In Francia continuă campania în contra fabricanţilor de vinurĭ artificiale şi drese, cărora se atribue responsabilitatea presentei crise vinicole. Aceştia au rĕspândit în Francia şi în strĕinătate milióne de hectolitri artificiale, adesea dăunătóre sănĕtăţei. „Matin“, care a început campania în contra acestor defraudatorĭ ai comerciului vinicol publică nouĕ amĕnunte asupra chipului întrebuinţat de Duval spre a fabrica şi vinde vinurile sale. Acesta preparase pentru Esposiţiă un vin spumegând, uşor şi gustos — aşa spune eticheta — ca şampania. Ei bine, analisa chimică a dovedit, că în acest vin era numai apă şi produse chimice. Sucul de strugure nu fusese luat în nicĭ o consideraţiă. Guvernul frances are de gând sĕ precedeze cu cea mai mare rigóre în contra fabricanţilor de vin şi studiază luarea de mĕsurĭ, spre a veni în ajutorul têrgului de vin.

Krüger în Europa. O depeşă din Bruxella anunţă, că agentul transvaalian Dr. *Leyds* s'a înţeles definitiv cu guvernele din Francia, Belgia şi Olanda asupra amĕnuntelor primirei lui Krüger. Leyds a trimis acestor guverne câte-o notă de cuprins indentic, după care *Krüger nu va călĕtori în Europa ca şef de stat, ci ca persónă privată.* In urma acésta nu se vor face festivităţĭ în onórea lui Krüger. Probabil el va fi primit cu cinstea, ce li-se dau şefilor statelor, carĭ călĕtoresc incognito. Lui Krüger i-a succes a salva cam 10 milióne în aur din visteria Transvaalului. După declaraţiile lui Leyds, Krüger ajuns la Marsilia va publica nisce documente de stat, carĭ vor arunca o viuă lumină asupra cestiunei rĕsboiului din Africa-sudică şi vor demasca cu desĕvêrşire uneltirile lui Chamberlain.

Un dar Papei. „Osservatore Romano“ scrie, că vice-regele egiptén a făcut de curênd Papei dar nesce lucrurĭ vechĭ de o fórte mare valóre. Intre alte obiecte se află: un vas de terracottă din partea de sus a Egiptului, de pe timpul primei dinastii (cu 4000 anĭ înainte de Christos); o barcă văpsită în diferite colorĭ cu şése lopăţele de pe timpul celor 12 dinastii, carĭ se dice, că ar fi domnit cam pe timpul lui Abraham. Se mai află şi o cutiă de lemn, în care, cu ocasiunea înmormêntărilor, puneau acei micĭ idolĭ, carĭ după credinţa de atuncĭ, puteau sĕ ajute mortului la judecata din urmă ca sĕ pótă ajunge în raiu. Pe cutiă se află diferite desemnurĭ simbolice şi hieroglife. Cutia este de pe timpul regelui judeilor Solomon.

Architect român. Ni-se scrie din Budapesta, că d-l *Triboniu Almăşescu* a fost promovat în 30 Oct. st. n. ca architect, obţinênd diploma dela polytechnica din Budapesta.

Pildner — fişpan? „Magyarorszag“ aduce scirea, că postul de fişpan al comitatului Tĕrnavei-marĭ, fiind vacant în urma morţii fişpanului *Sandor* Laszlo, în cercurile parlamentare se vorbesce, că urmaş al acestuia ar fi deputatul săsesc Franciso *Pildner.* Fóia ungurésca dice, că deşi Pildner e Sas, totuşĭ el a dat de repeţite-orĭ dovedĭ despre „sentimentele sale patriotice şi e unul din cei mai simpaticĭ membri ai camerei, aşa că numirea lui ar fi primită cu dumerire din tóte părţile“.

Reorganisarea armatei englese. După „Daily Mail“ armata englesă e în ajun de a-se reorganisa radical. Cu începerea anului 1901 întră în vigóre noua or-

---

gust, ér sócra îi urma. In momentul când trecŭ colonelul pe lângă mine, pusei mâna fără de veste la pălăriă, voind a saluta, şi avui satisfacţiunea de-a fi resalutat de Ninon printr'un zimbet drăgălaş.

— „Tebue sĕ ne scim ajuta aicĭ sus, cu cele douĕ odăi“, dise colonelul, adresându-se către soţia sa şi arătând asupra ferestrelor, carĭ erau tocmai de-asupra locuinţei mele. „Şi putem fi mulţumiţĭ, că am găsit un adăpost atât de bun“.

Pe mine mĕ despărţia va sĕ dică numai plafonul de drăgălaşa, a cărei inimă cred, că am căştigat'o cu desĕvîrşire.

— „Sper, că acésta nu ne va strica disposiţiunea“, dise mama.

Ninon rĕspunse încet, aşa că nu o putui înţelege şi apoi se întórse către copil, apucându-l de mână. Cred, că acésta a făcut'o numai cu intenţiunea, ca sĕ nu fiă silită sĕ-i dea braţul bărbatului ei. Şi îşĭ şi ajunse scopul, căcĭ bărbatul ei oferi braţul sócrei, care mergea înaintea lor.

Eu n'am îndrăsnit s'o urmez. Ca şi beat de plăcuta impresiune de-a avé o astfel de vecinătate, rĕmăsei mult timp înapoi. Dér asupra bărbatului am prins o ură de mórte. O, acesta de sigur era un tiran barbar! Acum înţeleg prea bine causa pentru care Ninon întrebuinţéză orĭ-ce şi ocolesce ocasiunea de a-i veni în nemărginită apropiere.

Duminecă diminéţa, deja înainte de şése óre, am avut distracţiune. Sĕrbătorescul sunet al clopotelor îşĭ mestecа tonurile cu acordurile musicei, care traversa stradele cântând, şi într'aceea rĕsunau şi piuliţele, deşteptând un ecou în depărtare.

Prispa strălucea de picăturile de rouĕ. De departe se zărea de pe înălţime grupa rĕstignirei, pe care a fost intemeiat'o nenorocitul rege Ludovic de Bavaria înainte cu cincĭ-spre-dece anĭ.

Deja dela şépte óre bâjbăia mulţimea de ómenĭ, grăbindu-se spre capul satului, unde era strălucitul palat de serbărĭ. Urmaiŭ şi eu acestei mulţimĭ, dér cu totul descuragiat, căcĭ nu puteau lua parte deja de adĭ începênd la representaţiune.

Nu mai aflasem nicĭ un bilet de întrare şi fuiŭ silit sĕ mai aştept, amusându-mĕ bine séu rĕu până la representaţia de mâne. Inaintea giganticei case de representaţiunĭ domnea tumultul cel mai amestecat. Rîdênd şi vorbind îşĭ petrecea mulţimea de lume acolo, printre acestea mai rĕsunau şi vocile diferiţilor vêndătorĭ, carĭ îşĭ înşirau mărfurile: sculpturĭ, cărţĭ de text pentru representaţiune, cadre, photograme, ţigărĭ şi o mulţime de articolĭ de alimentaţiă pentru durata pausei jocului de pasiune.

Eu pândeam érăşĭ pălaria galbenă-auriă, căcĭ aflasem dela restauratorul unde eram, că cu o jumĕtate de óră mai înainte de-a veni eu, au fost şi dênşii pe aicĭ. De astă-dată am fost mai norocos, decum sperasem, căcĭ după puţină ostenélă am zărit pe Ninon, dér fără bărbat şi fără mamă, de carĭ sigur a despărţit'o tumultul. Ea sta cu copilul lângă un cort, unde se vindeau diferite dulceţurĭ.

Eram chiar lipit de dênsa şi vĕdui, că cumpĕră mai multe bomboniere cu diferite bombóne, carĭ erau pachetate în hârtiuţe colorate, dintre carĭ fiă-care conţinea câte un fragment din vre-o poesiă.

(Va urma.)

ganisare a armatei după model german. Soldaţii şi ofiţerii vor fi instruiţĭ striot şi vor fi obligaţĭ a face eserciţii timp de 10 lunĭ anual.

Dispariţia unui librar. Librarul M. Samitca din Craiova — scrie „Univ“. — acum 6 lunĭ a fost declarat în stare de faliment şi apoi a isbutit sĕ încheie un concordat cu creditorii sĕi. Afacerile mergênd însĕ prost şi Samitca vĕḑênd, că se apropie termenul pentru achitarea primei cote şi că el nu dispune de cei 20.000 lei ce-i trebuiau, a dispărut din oraş. Acésta dispariţiă a produs mare impresiă printre comercianţii din localitate.

Dar oferit Parisului. Esposanţii italienĭ au hotărît sĕ ofere oraşului Paris un dar artistic, fórte frumos şi de o mare valóre. Din iniţiativa d-lui Pescetto, preşedintele comitetului esposanţilor din Emilia, ei vor preda în mod oficial acest cadou consiliului comunal. E vorba de 24 manuscrise splendid esecutate, relatând fasele istoriei Italiei dela 1848 până în ḑilele nóstre. Aceste manuscrise sunt preţuite la 100,000 de francĭ. Portretele suveranilor casei de Savoia, ale ómenilor politicĭ francesĭ şi italienĭ, simpaticĭ celor două ţĕrĭ, figuréză în capul textelor, precum şi mărcile marilor oraşe italiene şi francese. Cumpĕrarea acestei splendide opere s'a făcut printr'o subscripţiă publică acoperită în Italia.

O dramă a censurei. Un tînĕr rus dintr'o familiă bună şi bogată, anume Ivan Fedowski, certându-se cu logodnica lui, Maria Oskaja, acésta din urmă strică logodna şi atuncĭ Ivan plecă din ţĕră. Puţin după aceea, Ivan scrise Mariei spre a-o ruga sĕ se împace cu dênsul şi sĕ devină femeia sa. El o rugă sĕ-i rĕspundă printr'un anunţ de 14 c., într'un ḑiar din Petersburg, pe care i-l desemna. Fata, care aştepta asta şi dorea sĕ revadă şi sĕ se mărite cu logodnicul ei, fù refusată cu anunţul ei, „find-că censorul pressei rusescĭ se temea că acea pretinsă corespondenţă amorósă sĕ nu slujéscă la disimularea unor comunicaţii între nihiliştĭ“. D-ra Oskaja se duse la un întreg şir de funcţionarĭ spre a-le lămuri casul ei şi a căpĕta încuviinţarea de a-şĭ publica anunţul. Dér i-a trebuit 15 ḑile spre a ajunge până la directorul censurei, care îi acordă autorisaţia cerută; şi anunţul a apărut în sfîrşit, dér la 20 Oct. v. Nenorocita fată a aflat Joi, că Ivan Fedowski s'a împuşcat la 17 Oct. v. interpretând lipsa anunţului ca semnul unei rupturĭ irrevocabile a logodnicei sale cu dênsul.

Asilul Félix Faure. Ḑilele acestea s'a făcut în Petersburg în presenţa însărcinatului de afacerĭ al Franciei, contele de Vauvineux, a personalului ambasadei Franciei şi a delegaţilor municipalităţii, ceremonia punerei pietrei fundamentale a asilului de nópte fondat cu cele 25.000 ruble date pentru o operă de binefacere de către Félix Faure, fostul preşedinte al Republicei francese, în timpul visitei sale la St. Petersburg. Edificiul va avé o înfăţişare fórte elegantă şi va fi durat în piatră; el vă avé un etagiŭ şi va cuprinde o sută şése-ḑecĭ şi opt de paturĭ. El va purta numele de „asilul Félix Faure“ şi pe faţadă va avé o inscripţiă comemorativă a visitei presidenţiale.

Bóla Ţarului. Din sorginte oficială se anunţă, că Ţarul e bolnav de *influenză*. Complicaţiunĭ nu s'au ivit până acum, starea subiectivă a bolnavului e mulţumitóre şi astfel nu se dau buletine medicale. — Atât spune telegrama oficială rusésca. O scire telegrafică din *Paris* ḑice însĕ, că bóla Ţarului ar fi gravă. El ar avé şi nisce frigurĭ puternice. Scirea a produs mare sensaţiă în cercurile politice şi bursa din acéstă causă e fórte slabă. Din *Berlin* se depeşéză, că scirea despre bóla Ţarului a produs o adêncă impresiă în cercurile de-acolo. Bursele sunt din causa acésta slabe. Preşedintele *Loubet* telegrafând, ca sĕ aibă scirĭ despre starea sănĕtăţii Ţarului, a primit rĕspunsul, că bóla de care sufere Nicolae II îşĭ urméză cursul sĕu regulat.

Viaţa regilor. Societăţile de asigurare cam aleg persónele, carĭ vor sĕ şĭ asigure viaţa. Ele refusă de obiceiŭ ofertele acelor indiviḑĭ, a căror chemare şi ocupaţiă este împreunată cu pericolul vieţii. Cine ar fi creḑut însĕ, că şi regii sunt puşĭ în rêndul acestora? Dela tragicul sfîrşit al regelui Umberto însĕ, Societăţile de asigurare se tem de surprinderĭ neplăcute şi primejdióse, ce-i pot ajunge pe domnitorĭ şi nu prea se a îmbie asigura viaţa lor. In privinţa acésta a păţit'o cam rĕu regele Alesandru al Serbiei. El a făcut oferte unor societăţĭ de asigurare austriace şi ungare. Directorii amintitelor societăţĭ s'au întrunit în urma acésta la un consiliu şi au decis, că „avêndu-se în vedere, că viaţa domnitorilor este fórte nesigură în urma antentatelor îndreptate contra lor, nu primesc peste tot asigurarea capetelor încoronate“.

Cununiă. D-l *Ioan Pop* absolvent de teologiă din comuna Agristeu, şi d-ra *Veturia Dan* din Nadeşul săsesc îşĭ anunţă cununia, ce se va ţiné în 18 Nov. n. c. în biserica gr. cat. din Ciucmandru.

Ciocnire de trenurĭ. Din Paris se telegraféză, că în diminéţa ḑilei de 12 l. c. s'a ciocnit în gara „Choisy le roi“ un tren accelerat c'un alt tren. Opt ómenĭ au fost omorîţĭ, ér alţĭ 16 au fost răniţĭ. Intre cei morţĭ se află conducĕtorul trenului express şi fochistul lui.

Fiica unui Faraon licitată. Ḑilele aceste un lucru rar a ajuns sĕ se vêndă la licitaţiă în hala Stevens din Londra: o mumiă din timpurĭ vechĭ, fiica regelui faraon Ramses II din Egipt. Cu mumia împreună s'au vêndut şi nisce fotografiii cu raḑele Röntgen, carĭ arătau, că resturile pământescĭ încă erau bine conservate. Cumpĕrătorii însĕ nu s'au prea îmbulḑit sĕ cumpere fata de rege, şi abia a fost vêndută cu 100 şi câţĭ-va florinĭ.

Indisolubilitatea monarchiei.

In şedinţa de Lunĭ a camerei ungare fiind la ordinea ḑilei desbaterea specială asupra inarticulării declaraţiunei archiducelui moştenitor, a luat din nou cuvêntul Desider *Szilagyi*, ocupând, printr'un remarcabil discurs, întréga şedinţă. Partea cea mai însemnată a discursului sĕu a fost aceea despre principiul *indisolubilităţi şi neseparaţiunei monarchiei*, esplicând ideile de carĭ a fost condus în privinţa acésta Francisc Deak. Ètă, în resumat, ce ḑise Szilagyi:

In diferite rêndurĭ s'a discutat, că ce cuprinde în sine principiul indisolubilităţii şi neseparaţiunei. S'a pronunţat despre acésta şi Francisc Deak în dieta din 1861, în discursurile şi adresele sale.

Principiul *neseparaţiunei* şi *indisolubilităţii* statoresce între altele, că după artic. de lege I din 1723, ţĕrile carĭ aparţin Ungariei sunt de a-se posede inseparabil şi indisolubil. In virtutea raporturilor dintre Austria şi Ungaria, raporturĭ stabilite prin identitatea domnitorului şi prin identitatea ordinei de succesiune la tron, Ungaria dimpreună cu Austria şi Austria împreună cu Ungaria sunt de a-se posede inseparabil şi indisolubil de unul şi acelaşĭ domnitor, firesce, că fără a-se atinge independenţa Ungariei, statorită tot în acea lege.

Cestiunea acésta a fost discutată într'o mare polemică, ce a avut'o Francisc Deak c'un profesor din Viena. Francisc Deak scia fórte bine, că în opera acelui profesor vienes era cuprins aşa ḑicênd conceptul ce domnea în cancelaria din Viena, şi rescriptul regesc din 1861, care era un rĕspuns la prima adresă şi în urma căruia dieta ungară a întrerupt firul tratărilor, a conţinut aceeaşĭ aserţiune şi aceleaşĭ statorirĭ şi aserţiunĭ scienţifice. Şi ce anume erau ele? Aceea, că posedarea inseparabilă şi indisolubilă, ce s'a stabilit între Ungaria şi Austria prin indentitatea dinastiei, nu însémnéză numai că ele sunt inseparabile şi indisolubile, ci că s'au statorit anumite comuniunĭ (conexiunĭ), s'a stabilit un guvern central, s'a stabilit comunitatea unor anumite afacerĭ, c'un cuvônt o *uniune reală* fórte importantă şi care sĕ estinde asupra celor mai principale interese ale ţĕrii.

In strălucita sa polemică Francisc Deak a ḑis, că domnitorul comun posede cu drept de moştenire atât Ungaria şi provinciile aparţinĕtóre, cât şi celelalte provincii ereditare împreună în mod inseparabil şi indisolubil. Prin urmare sĕ nu se pótă despărţi nicĭ provinciile ereditare de olaltă séu de Ungaria, nicĭ Ungaria şi ţĕrile aparţinĕtóre ei sĕ nu se despartă de către olaltă, orĭ sĕ se împartă; c'un cuvênt, s'a proclamat principiul inseparabilităţii şi indisolubilităţii.

Szilagyi continuând spune, că înţelesul sancţiunei pragmatice n'a fost discutat nicĭ-odată. El merge mai departe şi dovedesce, că *şi în legile dela 1848 este enunţată inseparabilitatea provinciilor ereditare austriace şi a ţĕrilor corónei ungare.* Cu tóte ocasiunile s'a enunţat identitatea dinastiei, ca condiţiă a inseparabilităţii şi idisolubilităţii. Sub unul şi acelaşĭ domnitor comun, *cele două părţĭ sunt inseparabile.*

Acésta parte a discursului sĕu şĭ-o finesce Szilagyi ḑicênd, că în art. de lege XII: 1867, se stabilesce clar, că ce însemnéză principiul inseparabilităţii şi indisolubilităţii. Părerea acésta s'a primit în lege, care este interpreta cea mai fidelă a sancţiunei pragmatice.

Convocare.

In conformitate cu punctul 8 §-l 20 din Statute, membrii „Reuniunei femeilor române din comitatul Hunedórei“, precum şi toţĭ aceia, carĭ se interesézĕ de înaintarea şi cultura femeei române, prin acésta se convócă la adunarea generală ordinară, ce se va ţiné Duminecă 18 Nov. 1900 st. n. în Deva, localitatea Casinei române d. a. la 3 óre.

Deva, la 12 Nov. 1900. st. n.

Elena Hosszu-Longinu n. Pop.
preşedintă.

Dionisie Ardelean.
secretar.

Literatură.

In editura librăriei Ciurcu & Comp. din Braşov a apărut ḑilele acestea un valoros op întitulat „***Curs elementar de botanică şi zoologie*** pentru clasele inferiore ale şcólelor medii, de ***George Chelariu*** profesor şi dirigent la şcóla reală. *Partea I.*“

Opul are format 8° mare, se estinde pe 224 pag., tipărită pe hârtiă fină şi fórte curat, cu mai multe figurĭ din sciinţele botanice şi zoologice tóte fórte bine reuşite şi desemnul clar.

Ca sĕ ne mărginim dela recensiune specială şi mai amĕnunţită, vom spune numai, că reçensiunea făcută asupra acestui manual din partea comisiunei anume alésă de către corpul profesoral din loc spre acest scop, a fost pe deplin favorabilă şi satisfăcĕtóre. Adaugem încă, că e întocmit în cadrul planului ministerial pentru instrucţiunea în botanică şi zoologiă. Ediţiunea lui a fost ajutorată din fondul „Coresi“. Preţul cor. 2.60.

*

Noţiunĭ de Economia Vitelor, preţiósa scriere economică a d lui *I. St. Furtuna*, ediţiunea *a treia* cu 137 ilustraţiunĭ şi 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, şi aşa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, raţă, ba merge chiar până la ouă arătând şi acestea cum se păstréză, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscinţă de causă şi fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România şi e aprobat de ministeriul român al cultelor şi instrucţiunei publice pentru scólele şi pentru biblotecile poporale. Se póte procura şi dela Tipografia „A. Mureşianu“ cu 2 cor. plus 10 banĭ porto.)

*

Din „***Cura de apă***“ ed. IV, apărută de curênd, se pot procura esemplare şi dela Tip. „A. Mureşianu“ cu 3 cor. plus 20 banĭ porto. Legată în scórţă şi cu esterior plăcut 4 cor. plus 30 b. porto. Cura lui Kneipp e cunoscută în tótă lumea şi scrierile sale cu preţiósele poveţe igienice ar trebui sĕ se afle în tótă familia, precum şi în bibliotecile poporale, căcĭ ţĕranii pot profita mai mult de ele. Opul cuprinde peste 600 pag, şi are o scală alfabetică a tuturor bólelor şi poveţelor de carĭ se tractéză în op, în numĕr cam de *2200.*

*

Antropomorfisme şi Antiantropomorfisme în limba română de *Nicoael Sulică.* In limba nóstră scrierile de felul acesta sunt rare şi scrierea acésta a d-lui profesor la gimnasiul român din loc Nic. Sulică se distinge nu numai prin conţinutul sĕu bogat şi sistematic, prelucrat după stricta metodă scienţifică, ci şi prin limbagiu sĕu scris la înţelesul tuturor. Autorul e cunoscut şi din scrierile sale folkloricefilologice de până acum. Cartea ce anunţăm acum, se póte procura dela Tipografia A. Mureşianu cu 40 cr. séu 80 banĭ (plus 5 banĭ porto).

DIVERSE.

O vênḑĕtóre de ḑiare bogată. — La întrarea podului Broocklyn, în New-York, stă de dimineaţa până séra o femee, care vinde ḑiare. Muşterii ei erau fórte numĕroşĭ, căcĭ acel pod e fórte frecuentat. Nimĕnui însĕ nu iar fi trecut prin gând, că acea femee sĕ fi făcut avere cu profesiunea ei. Mama Corcoram — cum o numesc toţĭ — a cumpĕrat de curênd o casă cu 225,000 de francĭ şi acum vrea sĕ cumpere o altă casă pe preţul de 90.000 francĭ.

Obiceiurĭ la nuntă. De curênd a apărut în Londra o carte, în care se descriu obiceiurile la logodne şi cununiĭ. Obiceiul cel mai curios şi tot-odată şi cel mai chinuitor este la Malaj. Tinerei mirese, cu o ḑi mai înainte de cununiă, i-se pilesc dinţii. Acest lucru il îndeplinesc cu mare alaiŭ şi în sunetul musicei. Strigătele de durere ale sĕrmanei mirese le înécă sunetul de trîmbiţe, tobe etc. Acest chin durează mai mult de-o óră. In urma acesta gingiile se umflă şi dor teribil. Inflamaţia gingiilor duréză sĕptămânĭ în care timp biata mirésă abia póte durmi, vorbi şi mânca. Şi tóte acestea sunt în sĕptĕmânile de miere.

La Japonesĭ mirele trimite miresei o ştofă ţesută cu fir de aur şi o bucată de mătasă albă, desigur pentru ca tînăra mirésă sĕ se mângăie de jucăriile arse. Cele mai caracteristice obiceiurĭ, fără îndoială, le are o seminţiă ce e aprópe în stîngere din India posteriórĕ. Peţirea, logodna şi cununia la ei se pot face numai cu ocasiunea înmormêntărilor. Décă cineva móre il înmormêntéză în mod provisor apoi se adună toţĭ feciorii şi fetele, carĭ au de gând sĕ se însóre, desgrópă cadavrul din nou; se fac logodnele şi în fine cununiile, cu care ocasiune mortul din nou e îngropat.

In Marocco mirésa e condusă în casa fiitorului ei bărbat nóptea la lumina lunei. La Spaniolĭ cu ocasiunea cununiilor musica are un rol deosebit. In Italia nicĭ când nu se încheiă căsĕtorii în luna lui Maiŭ. In Florenţa însĕ şi cei ce se căsĕtoresc în ḑiua de Lunĭ sunt anatemisaţĭ, deórece se susţine, că din căsĕtoriile încheiate Lunea se nasc numai fete idiote. In ḑilele de Sâmbăta numai vĕduvele se cunună. Joia este ḑiua strigoilor, Miercurea şi Vinerea sunt ḑile de post, ér Marţia e ḑi nenorocósă. Pentru cununii aşadér nu rĕmâne, decât singur Dumineca. In China locuesce o seminţiă mongolă între Canton şi Mandalcy, care nu póte sĕ încheie căsĕtorii, decât într'o singură ḑi a anului: a 15-a din prima lună a anului.

Cel mai bĕtrân arbore, după datele de până acum, se află pe insula Cos în Asia-mică. Acel arbore este un platan uriaş, care încă şi acum dă vlăstare nouĕ. Se ḑice, că sub crengile acelui platan învĕţa odinióră Hippocrates pe discipolii sĕi sciinţa medicală. Socotind, că deja atuncĭ arborele era destul de bĕtrân, nu-i esagerat, décă vîrsta lui se socotesce a fi de 2500. Trunchiul arborelui are o periferiă de 10 metri.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

Cărţi de rugăciunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticea de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă. *Ediţ. IV corectată.* Gherla. Preţul unui es. în păreţĭ tarĭ coloraţĭ . . 35 cr. (+ 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV.* Gherla. Conţine peste 334 pag. Legată costă 50 cr. (+ 5 cr. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 22 cr. (+ 3 cr. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria, pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Preţul legat 20 cr. (+ 3 cr. porto).

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, Vul. I. de *Em. Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul (4 lei) . . . 1 fl. 50 cr.

De acelaşĭ autor a apărut Vol. II. cu ***„Predicĭ ocasionale şi funebrale“***, care se estinde pe 220 pag. şi conţine predicĭ multe pentru cununii, şi diferite ocasiunĭ (la sânţirea de bisericĭ, la instalărĭ de parochĭ, la presentarea pentru prima-óră a preotului în parochii etc. et.) Peţ. 1 fl. 70 cr.

Cuvêntărĭ bisericescĭ pe sĕrbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu.* Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Conţine vre-o 400 pag. Preţul (în loc de 2 fl.) prin postă . . 1 fl. 60 cr.

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu*. Conţin vre-o 400 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predie pentru Duminecile de peste an, ompuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicĭ pentru Duminecĭ de *Iustin Popfiu*, învĕţatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinióră. Format mare de 500 pag. Preţul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

„Carte de Rugăciunĭ, cererĭ şi laude“ spre folosul şi mângăierea sufletelor creştinescĭ. Conţine 201 pag.

Preţul: legat simplu . . . . . 80 b.
„ leg. în pânză . . . 1 cor. 60 b.
„ „ în piele şi aurit 3 cor. 20 b.
„ „ în catifea cu coperţii şi cu cruce 7 cor. — b.

„Pomenirea Prea on. brâu. al Preasântei de Dumnedeu nàscĕtóre, scósă din antologion séu mineiŭ şi tipărită cu litere“. Pag. 16. Preţul 20 banĭ.

Scrierĭ economice.

Pentru economii de vite este de nepreţuit folos marele şi valorosul op **Zootechnia** séu **cultura generală şi specială a vitelor**, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră din Bucurescĭ. *„Zootechnia“* este partea a treia din *„Manual de agricultură“* al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreţiat din partea întregei presse române şi premiat şi din partea Academiei Române; ea cuprinde *779 pag. format mare 4⁰*, cu 225 figurĭ şi costă 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

PARTEA I. a Manualului: **Agrologia** séu **„Agricultura generală“** 524 pag. Preţul à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 b.)

PARTEA II. **„Fitotechnia“** séu **„cultura specială a plantelor“** cu 611 pag. şi 202 figurĭ. Pr. 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 b.)

„Cartea Plugarilor“ séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* Form. 8⁰ 90 pag. costă 25 cr. (+ 3 cr. porto).

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorĭ şi pentru toţĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Const. Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8⁰. Preţul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor sătenĭ de Romul *Simu.* Cu mai multe ilustraţiunĭ în text. Editura Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiului. Preţul francat 40 cr.

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu, e de cel mai mare folos practic şi, pe cât scim, în literatura nóstră de dincóce e singura scriere mai bună în acéstă materiă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vinurĭ din póme, de *Gr. Halip*, prof. Este o carte de 96 pagine, în care se dau esplicaţii şi învĕţăturĭ amĕnunţite asupra modului, cum este a-se face tot feliul de vin şi must din felurite póme; cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Preţul 20, (cu poşta 23 cr.)

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirĭ de consum, de vĕndare, de vierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeisen. *Ediţiunea a V-a.* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. costă 80 cr. (+ porto 10).

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Novembre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.05
Renta de coróne ung. 4%	40.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.65
Impr. căil. fer ung. înargint. 4½%	99.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.10
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	164.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	140.50
Renta de argint austr.	97.70
Renta de hârtie austr.	97.40
Renta de aur austr.	115.10
Losurĭ din 1860.	133.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.88
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	671.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	665.25
Napoleondorĭ	19.21
Mărcĭ imperiale germane	117.67½
London vista	240.65
Paris vista	95.82½
Rente de corone austr. 4%	98.50
Note italiene	90.45

Cursul pieţei Braşov.

Din 14 Novembre. 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.88
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.14	Vênd.	19.20
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.75	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu şi la Eremias Nepoţii.

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe un an . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe un an . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe an . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.